

МЕХАНІЗМ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОСТІ АВТОТРАНСПОРТУ НА ПРИКЛАДІ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Рубанов П.М., Красюк І.В.

У сучасних умовах реформування економіки України особливої актуальності набуває питання адаптації автотранспортних перевезень до ринкових умов. У спектрі найактуальніших проблем охорони довкілля питання вдосконалення системи регулювання викидів в атмосферу останнім часом набуло значної ваги.

Важливо посилити регіональну спрямованість екологічних платежів щоб стимулювати органи місцевого самоврядування до більш активних дій щодо раціонального використання природних ресурсів, а також впровадження перспективних програм екологізації автотранспорту. На сучасному етапі євроінтеграції України спостерігається значний розрив між державними інтересами та інтересами приватних підприємців у сфері пасажироперевезень через неврегульованість фіскальних інструментів регулювання викидів в атмосферу та відсутність стимулів впроваджувати екологічно безпечні автомобілі або моторні палива.

Ступінь екологічного впливу автотранспорту значною мірою залежить від структури автопарку. Аналіз видів транспортних засобів по м.Суми показує, що в останні місяці суттєво скоротилася кількість мікроавтобусів моделі «ГАЗ», та спостерігається тенденція їх витіснення з ринку перевезень новими мікроавтобусами марки «СПВ-Рута». «БАЗ-Дельфін». В той самий час на приміських та міжобласних маршрутах, на жаль, все ще переважають старі моделі автобусів «ПАЗ», «ЛАЗ», «Ікарус». Причина використання старих автобусів - недостатнє фінансування АТП відшкодування збитків за перевезення пільгової категорії громадян з Держбюджету; високі ціни на паливно-мастильні матеріали, запасні частини та інші витрати пов'язані зі зниженням рентабельності при наданні послуг з перевезення пасажирів.

Як показав аналіз, система сплати за забруднення навколишнього середовища пересувними джерелами забруднення передбачає залежність відрахування коштів від кількості використаного пального - газу або бензину. У Сумській області функціонує 1335 транспортних засобів, що займаються пасажироперевезеннями, з них у місті Суми працює 848 маршрутних таксі. На

автомобільний транспорт припадає близько 70% хімічного і 90% шумового забруднення, в тому числі 94% викидів оксиду вуглецю, 44% оксиду азоту. Найбільше джерело забруднення по Сумській області є автомобільний транспорт, який за рік викидає в атмосферу в середньому 50,6 тис.тон забруднюючих речовин. В середньому за квартал всі приватні підприємці, які займаються перевезеннями пасажирів, сплачують 176 тисячі гривень, а викидають в атмосферу більше ніж уся промисловість м.Суми.

Одним з перспективних напрямків збереження навколишнього середовища є впровадження електромобільного транспорту. Електромобіль – це автомобіль, який рухається за допомогою електродвигуна замість двигуна внутрішнього згорання. В США експлуатується велика кількість саморобних електромобілів. Набори комплектуючих для конвертації автомобіля в електромобіль продаються в магазинах. Світовим лідером з виробництва електромобілів є Китай. В серпні 2006 році міністр економіки, торгівлі і промисловості затвердив план розвитку електромобілів, гібридних автомобілів і акумуляторів до них. До 2010 року заплановано почати масове виробництво електромобілів дальністю пробігу 80 км. Основними позитивними факторами використання електромобіля є низький рівень шуму, високий коефіцієнт корисної дії (складає 90-95%), тривалий час експлуатації акумуляторних батарей (служать приблизно 3 роки), низька вартість експлуатації (0,4 кВт на 1,6 км). Розробляються електричні автобуси на повітряно-цинкових акумуляторах. Тисяча таких автобусів буде експлуатуватися під час Олімпійських Ігор в Пекіні в 2008 році.

Вирішення проблем у транспортній сфері необхідно починати з перегляду та законодавчого затвердження екологічних законів, які повинні сприяти розвитку впровадженню екологічно чистого палива та електромобілів. Необхідно змусити підприємців транспортної сфери не лише відшкодовувати обсяги викидів в навколишнє природне середовище, а і забезпечувати перманентне обмеження негативного впливу на довкілля через введенню в експлуатацію електромобілів, розбудову природоохоронної інфраструктури, ефективну політику ресурсозбереження. З огляду на це необхідно переглянути чинні нормативи збору за забруднення атмосфери у бік їх збільшення, забезпечити цільове використання накопичених платежів, удосконалити міжбюджетні співвідношення щодо розподілу плати за викиди в навколишнє середовище шляхом підвищення частки відрахування у місцеві бюджети.